JAVASCHE **COURANT.** No. 99.

DINGSDAG *den 24sten Augustus 1830.*

OFFICIEEL GEDEELTE.

EXTRACTEN *uit het Register der Handelingen en Resolutien van den Gouverneur Generaal in Rade.*

Buitenzorg, *den 13den augustus 1830.* No. 36.

Gelezen eene missive van de Generale Directie van Financien, de dato 30 juni jl. no. 435, daarbij enz.

Is, na deliberatie, goedgevonden en verstaan:

1°. Met ampliatie der resolutie van den 25sten maart jl. no. 35, (staatsblad no. 23) te bepalen, dat de verdeeling der daarbij vastgestelde boete en confiscatien op den verboden aanmaak van zout, zal geschieden als volgt:

Voor het Gouvernement. . . . . $\frac{2}{6}$
« den aanbrenger . . . . $\frac{2}{6}$
« « officier van justitie die in de zaak werkzaam is . . . . $\frac{1}{6}$
en voor de gezamenlijke politie beambten, of die der recherche ter plaatse waar het feit gepleegd is. . . . . $\frac{1}{6}$

2°. Met alteratie van art. 45 van de resolutie, de dato 13 november 1827 no. 10, (staatsblad no. 105) te bepalen, dat ingeval van vervolging eener zaak, betreffende de pachten op het zout, in hooger beroep bij de raden van justitie, van het een derde aandeel, den lande in de boeten en confiscatien aankomende, de helft, of $\frac{1}{6}$ (een zesde) door den officier van justitie die de zaak in appel vervolgt, zal worden genoten.

Extract, enz.

Accordeert met voorschreven register.

De Adjunct Secretaris,
VAN OLPEN.

BUITENZORG, *den 13den augustus 1830.* (No. 16)

In overweging genomen zijnde, dat vele weduwen en weezen van onder-officieren en soldaten op Java aanwezig zijn, die niettegenstaande den onderstand welke hun verleend wordt, in hulpbehoevende omstandigheden zich bevinden; dat almede vele voor den terugtogt naar Nederland bestemde militairen, en behoeftige personen den bijstand van het Gouvernement benoodigd zijn; dat het mitsdien als wenschelijk kan worden beschouwd, om het lot dier personen, gedurende hun tijdelijk verblijf hier te lande en tot hunne terugkomst in het Vaderland, zoo veel mogelijk te verzachten, en dat zich hiertoe reeds eene geschikte gelegenheid aanbiedt, bij den aanstaanden verjaardag van Z. M. den Koning, aangezien voor de feestelijke viering van dien dag, niet onbelangrijke sommen op de algemeene begrooting van uitgaven van Nederlandsch Indie zijn beschikbaar gesteld, welke gelden zouden kunnen worden gebezigd tot onderstand der hiervoren bedoelde personen; vermeenende de regering dat deze verandering in de bestemming dier penningen, uit aanmerking van het weldadig oogmerk, voorzeker met 's Konings edele bedoelingen, overeenstemmen zal;

Zoo is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat de sommen ter zake voorschreven op de algemeene begrooting van uitgaven van Nederlandsch Indie, zoo wel voor het civiel als voor het militair departement uitgetrokken, zullen worden gebezigd, tot een fonds van onderstand, ten behoeve van de hiervoren bedoelde personen.

Extract enz.

Accordeert met voorschreven Register.

De Adjunct Secretaris,
VAN OLPEN.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

Tot majoors: bij het regiment lanciers, de ritmeester der 1ste klasse *L. J. Gantois*, van het regiment; bij het regiment huzaren no. 6, de ritmeester der 1ste klasse *. van Borsele*, van het regiment; bij het regiment ligte dragonders no. 4, de ritmeester der 1ste klasse *J. Mertens*, van het regiment dragonders no. 5; bij de afdeeling Kurassiers no. 9, de ritmeester der 1ste klasse *C. d'Hane*, van de afdeeling Kurassiers no. 2; bij de afdeeling Kurassiers no. 2, de ritmeester der 1ste klasse *F. C. de Graillet*, van de afdeeling Kurassiers no. 9; bij de afdeeling Kurassiers no. 1, de ritmeester der 1ste klasse *W. Guerin*, van de afdeeling; bij het regiment ligte Dragonders no. 5, de ritmeester der 1ste klasse *A. de Pestre*, van het regiment huzaren no. 8; bij de afdeeling Kurassiers no. 3, de majoor *J. U. de Salis Soglio*, ter dispositie van het departement van oorlog, en de ritmeester der 1ste klasse *N. C. Matthes*, van de afdeeling Kurassiers no. 9, en eindelijk de ritmeester der 1ste klasse *F. van Hogendorp*, van de afdeeling Kurassiers no. 1, onder toekenning van een non activiteits traktement.

Bij de afdeeling Kurassiers no. 1; tot ritmeesters der 1ste klasse, de ritmeesters der 2de klasse, *W. A. Colthoff* en *J. H. W. F. van Golstein*, beide van de afdeeling, blijvende eerstgemelde zijne functien van adjudant bij den generaal majoor *Post* waarnemen; tot ritmeesters der 2de klasse, de 1ste luitenant *C. L. G. de Macar*, van de afdeeling Kurassiers no. 2, en de 1ste luitenant adjudant *W. van Toll*, van de afdeeling; tot 1ste luitenants, de tweede luitenant cornet *W. Conjaerts* en de 2de luitenant *W. H. Anemaet*, beide van de afdeeling; tot 2de luitenants effectief, de 2de luitenants à la suite *M. van Attenhoven* en *J. M. Castendijk*, beide van de afdeeling, de kadet wachtmeesters *R. J. Castendijk*, van de afdeeling *F. C. van der Put*, van de afdeeling Kurassiers no. 3, *H. L. Cluijsenaer* van de afdeeling, *J. D. van der Wijck*, en de opperwachtmeester *A. Lutz*, van het regiment ligte dragonders, no. 4; tot 2de luitenants à la suite, de opperwachtmeester *G. H. de Vallée*, en de kadet wachtmeester *G. H. G. Lehnkering*, beide van de afdeeling.

Bij de afdeeling Kurassiers no. 2; tot ritmeesters der 2de klasse, de 1ste luitenants *G. de Libotton* en *J. N. G. J. du Bois*, beide van de afdeeling, alsmede *H. E. van Uje*, van de afdeeling Kurassiers no. 9; tot 1ste luitenants, de 2de luitenant *M. Koster*, de 2de luitenant kornet *P. Somers*, en de 2de luitenant adjudant *L. Bigneij*, alle van de afdeeling, de 2de luitenants *J. F. Loeff*, van de afdeeling Kurassiers no. 1, en *E. J. J. B. de Bruijn*, van de afdeeling Kurassiers no. 2; tot 2de luitenants effectief, de 2de luitenant à la suite *A. K. C. de Sturler de Frinsberg*, van de afdeeling, de kadet serjant *C. A. Sprenger*, van de militaire akademie; de kadet wachtmeester *J. E. Vertholen*, van de afdeeling; de adjudant onderofficier *P. J. Heijblom*, van het regiment ligte dragonders no. 4, en de opperwachtmeester *J. P. E. Ipperziel*, van de afdeeling.

Bij de afdeeling Kurassiers no. 3; tot ritmeester der 2de klasse, de 1ste luitenant *L. van Kerckhove d'Allebast*, van de afdeeling Kurassiers no. 2, en *L. Geijmet*, van de afdeeling; tot 1ste luitenants, de tweede luitenants *L. H. Gerard* en *C. du Roij*, beide van de afdeeling, en *G. F. Evers*, van de afdeeling Kurassiers no. 1; tot 2de luitenants effectief, de 2de luitenant kwartiermeester *G. J. de Sturler*, van de afdeeling Kurassiers no. 2, en de 2de luitenants à la suite *H. F. Hogeveen* en *Mascheck*, beide van de afdeeling; tot 2de luitenants à la suite, de kadet wachtmeester *C. F. A. Hennige*, van de afdeeling, *G. A. E. Bijsterborgh*, van de afdeeling Kurassiers no. 9, en *C. A. G. M. du Chastel*, van de afdeeling.

Bij de afdeeling Kurassiers no 9; tot ritmeesters der 1ste klasse, de ritmeesters der 2de klasse *G. H. Liewerens*, van de afdeeling, *J. B. S. de Lobel*, van de afdeeling Kurassiers no. 2, en *J. Hogeveen*, van de afdeeling Kurassiers no. 3; tot ritmeester der 2de klasse, de 1ste luitenant *J. Werner*, van de afdeeling; tot 1ste luitenants, de 2de luitenants adjudanten *C. O. de Gaillères* en *F. C. H. van Utenhove van Bottenstein*, beide van de afdeeling, en de 2de luitenant *J. J. J. E. Battaerd*, van de afdeeling Kurassiers no. 1; tot 2de luitenants effectief, de 2de luitenant à la suite *H. J. N. van Oldenneel van Heerenbrink* en *J. Ringeling*, beide van de afdeeling, en de kadet wachtmeester, *A. P. H. van Ittersum*, van de afdeeling Kurassiers no. 2; tot 2de luitenants à la suite, de kadet wachtmeester *J. W. Copes van Hasselt*, en de opperwachtmeester *J. A. Rickman*, van de afdeeling Kurassiers no. 3, en tot 2den luitenant kwartiermeester, de adjudant onderofficier *G. van Assen*.

Bij het regiment ligte dragonders no 4; tot ritmeesters der 2de klasse, de 1ste luitenants *N. Brion* en *N. C. Verhoeven*;

beide van het regiment dragonders, no. 5; tot 1ste luitenants, de 2de luitenant adjudanten *J. C. Fundter*, van het regiment, *J. W. Klamberg*, van het regiment ligte dragonders no. 5, en *F. Cassal de Bomal* van het regiment; tot 2de luitenants effectief, de 2de luitenants à la suite *A. T. Stavenisse de Brauw* en *C. T. J. Bosch van Drakenstein*, van het regiment, en *L. de Marnix*, van het regiment dragonders no. 5; tot 2de luitenants à la suite, de opperwachtmeester *G. A. Willich*, van het regiment, en de kadet wachtmeester *K. A. J. Kicherer*, van het regiment ligte dragonders no. 5.

Bij het regiment ligte dragonders no. 5; tot ritmeesters der 1ste klasse, de ritmeesters der 2de klasse *C. G. van der Sleyden*, van het regiment dragonders no. 4, en *F. de Groote*, van het regiment; tot ritmeester der 2de klasse, de 1ste luitenant *J. B. Morel*, van het regiment; tot 1ste luitenants, de 2de luitenant adjudant *L. du Corron* en de 2de luitenants *W. H. Lijcklama à Nijeholt*, *J. J. C. Gaijmans*, *E. Oosting* en *G. C. van Heemskerk*, alle van het regiment; tot 2de luitenants effectief, de 2de luitenants à la suite *E. Pesters* en *A. J. M. de Crombrugghe*, beide van het regiment, en *L. F. J. Hije*, van het regiment dragonders no. 4; de kadet *E. Gerber*, van het regiment, en de kadet serjant *A. Artan*, van de militaire akademie; tot 2de luitenants à la suite, de adjudant onderofficier *F. F. Brandt* en de kadet *H. F. A. A. de Meulenaere*, beide van het regiment.

Bij het regiment huzaren no. 6; tot ritmeester der 1ste klasse, de ritmeester der 2de klasse *N. M. Tolsma*, van het regiment; tot ritmeesters der 2de klasse, de 1ste luitenants *J. J. Nepveu*, van het regiment, met bepaling, dat hij zijne tegenwoordige functien zal blijven waarnemen van adjudant bij den generaal majoor *Borel*; *C. E. van Heerdt* en *A. H. Sloet Oldruitenborgh*, beide van het regiment, en *J. H. Forcade*, van het regiment huzaren no. 8; tot 1ste luitenants, de 2de luitenants *A. M. van Wickevoort Crommelin*, van het regiment, *A. Konig* en *J. J. Veldij*, beide van het regiment huzaren no. 8, en *L. Papejans*, van het regiment; tot 2de luitenants effectief, de kadet serjanten *J. H. Schreuder* en *G. M. Burkens*, en de kadet page *C. J. C. Villers*, alle van de militaire akademie; tot 2de luitenants à la suite, de kadet wachtmeester *P. H. Marcella*, van het regiment, en *E. F. van Overmaele*, van het regiment huzaren no. 8. (*Het vervolg hierna.*)

De openbare teregtzittingen van het Hof van Assises te Brussel over de zaak van de Heeren *de Potter*, *Tielemans*, enz., hebben den 19den april; des morgens ten negen ure, eenen aanvang genomen. De Advokaat-Generaal *Spruyt* heeft het eerst het woord gevoerd, om de beschuldiging nader te ontwikkelen, en had, bij de opheffing der zitting, die des namiddags ten twee ure plaats had, zijne pleitrede nog niet ten einde gebragt, zoodat hij dezelve in de zitting van den 20sten, waaromtrent hier nog geene berigten ontvangen zijn, zoude voortzetten.

Na dat de Heer *Spruyt* eenigen tijd gesproken en zinsneden uit de briefwisseling, die bij de Heer *de Potter*, en *Tielemans* in beslag is genomen, aangehaald had, vielen de Advokaten der beschuldigden hem in de rede, en eischten, dat deze briefwisseling geheel vreemd aan het regtsgeding bleef, daar de beschuldiging slechts over artikels liep, die door de dagbladen waren bekend gemaakt. Het openbaar ministerie verklaarde zich tegen dezen eisch, zich beroepende op het 37ste artikel van het wetboek van strafvordering, waarbij het in beslag nemen van alle papieren bevolen wordt, die bij eene regterlijke vervolging tot overtuiging der beschuldigden kunnen strekken. De Heer Advokaat-Generaal voegde er bij, dat hij enkel uit dat oogpunt van de in beslag genomene brieven gebruik zoude maken.

Na nog eenige woordenwisselingen maakten de Advokaten der beschuldigden schriftelijke verklaringen op, waarin hun gezegde eisch ontwikkeld werd. Het Hof verwijderde zich voor eenige oogenblikken, om daarover te beraadslagen, doch keerde weldra terug, en deed de uitspraak, dat de aanvrage der beschuldigden niet konde worden toegestaan; waarna de Heer *Spruyt* zijne redevoering voortzette.

In den aanhef dier pleitrede schilderde de Heer *Spruyt* den gelukkigen toestand van ons vaderland onder de regering van onzen Koning. Hij sprak van de vermeerdering der bevolking; de aanmoediging van kunsten en wetenschappen; de verspreiding van het onderwijs onder alle standen des volks; de verfraaijing en het uitleggen van onze steden; het graven van vaarten, het aanleggen van wegen, en den vernieuwden bloei van handel en scheepvaart. De grondwet werd daarenboven in al, wat van den persoonlijken wil des Konings afhing, ten uitvoer gelegd. De Katholijke kerk werd door de Regering met weldaden overladen, en hare belangen waren door een met den Paus gesloten verdrag geregeld geworden.

„En echter," zeide de Heer *Spruyt*, „gelukte het aan den geest des kwaads om de rust, die in ons vaderland heerschte, te verstoren, en het vuur van vroegere partijschap weder aan te blazen. *Louis de Potter* zette zich op den voorgrond; een man, die alle de hoedanigheden van een partijhoofd in zich vereenigde, en, zoo als hij zelf ergens gezegd heeft, de neiging had, om zich te verzetten tegen al, wat naar banden, verpligtingen of pligten geleek. In zijne jeugd liet hij geenerlei belangstelling in de vrijheid van zijn vaderland blijken, maar verlustigde zich in de vermaken, welke een verre hoofdstad (Rome) hem aanbood. Op een oogenblik, dat de Paus door geweld uit zijne Staten verdreven was, hield hij zich met het bijeenzoeken van bewijzen tegen het gezag van den H. Stoel bezig. Later in zijn vaderland teruggekeerd, gaf hij zijn *Leven van Scipio Ricci* in het licht, hetwelk, zoo als hij in zijne briefwisseling zegt, tegen den adel en de geestelijkheid gerigt is; alsmede een vrij onkiesch gedicht, waarin de Katholijke godsdienst regtstreeks wordt aangetast, *Saint-Napoléon en paradis et en exil* getiteld..

Als men het openbare gerucht gelooven mag, zocht de Heer *de Potter* in een volgend tijdperk bij ons tegenwoordig Bestuur in gunst te geraken, en zich bij sommige hooge ambtenaren aan te bevelen. Sporen van dezen zijnen wensch bevinden zich in zijne briefwisseling met den Heer *Tielemans*. Doch *de Potter* verkreeg noch eene buitenlandsche zending, noch eenen post binnenslands, en hij wierp zich in de armen der tegenpartij.

Van 1828 dagteekent zijne naauwere verbindtenis met den Heer *Buonarroti*, schrijver van de *Geschiedenis der Babeufsche zamenswering voor de gelijkheid*, een boek waarin de buitensporigste beginselen der Fransche omwenteling, vooral ten aanzien van de oppermagt des volks, het koninklijk gezag en het regt tot opstand worden gepredikt, en waarin *Robespierre* een *doorluchtig martelaar* wordt genoemd. Blijkens verschillende brieven van *de Potter* aan *Tielemans* werd de uitgave van dit boek niet alleen door den eersten ten krachtigste bevorderd; maar verwachtte hij daarvan gewigtige gevolgen voor de verspreiding van zijne omwentelings-denkbeelden.

Sedert *de Potter* zich onder de vanen der tegenpartij had gerangschikt, schreef hij in den *Courrier des Pays-Bas*. Daar de toon van dit blad hem echter te gematigd was, zorgde hij, dat hetzelve in Junij 1828 eene nieuwe inrigting kreeg. Den 22sten dier maand schreef hij aan den Heer *Tielemans*, die toen, op kosten onzer Regering, in Duitschland studeerde en de voornaamste Hoogscholen aldaar bezocht, dat hij, *de Potter*, voor zijn blad ook op *Tielemans* rekende. Later gaf hij aan dezen den raad, om zich daartoe niet te laten gebruiken, voor hij door onze Regering bepaaldelijk geplaatst zoude zijn.

Te gelijker tijd deed *de Potter* pogingen, om *Tielemans* als Hoogleeraar in het kanonieke regt bij de Hooge school te Leuven te doen plaatsen, die echter mislukten. Evenmin verkreeg deze het bestuur over de Roomsche Eeredienst, waarop hij, volgens eenen brief van *de Potter*, insgelijks het oog schijnt gehad te hebben, doch daarentegen werd hij, met eene vaste jaarwedde van *f* 2000, als Referendaris bij het Ministerie van Buitenlandsche zaken geplaatst; eene betrekking, die de eerzucht van ieder ander jongeling zoude voldaan hebben, doch voor *Tielemans*, blijkens de briefwisseling, niet hoog genoeg was.

—De Advokaat-Generaal *Spruyt* heeft, in de zitting van het Hof van Assises van den 20sten April zijne pleitrede in de zaak van de Heeren *de Potter*, *Tielemans*, enz. nog niet ten einde kunnen brengen. Wij deelen hieronder het vervolg op het uittreksel uit zijne redevoering mede, dat wij in een volgend nommer zullen voortzetten.

„In October 1828 barstte die hevige oorlog uit, welken de vijanden van den Staat aan de Regering hadden toegezworen, en waarbij de drie eerste beschuldigden zulk eene dubbelhartige en slechte rol zouden spelen. Alle de daden der Regering zonder onderscheid, werden van toen af, op de onregtvaardigste wijze gegispt; de raadslieden der kroon werden gehoond en gelasterd, en alles werd te werk gesteld, om het volk te misleiden en in beweging te brengen. De dagbladen, die de partij der ontevredenen voor hare strafbare oogmerken gebruikte, en waaronder de *Belge* de *Catholique* en de *Courrier des Pays Bas* zich voornamelijk onderscheidden, deden eene oproeping aan de menigte, en stelden iedereen in de gelegenheid om de verzoekschriften over de zoogenaamde grieven te kunnen teekenen; want dit woord: *grieven*, dat zulk eene zwarte ondankbaarheid, en zulk eene bloedige beleediging behelst jegens eenen Vorst, die alle zijne uren aan het geluk van zijn volk toewijdt, deed men thans, op last der partij, in de steden en ten platten lande weergalmen.

In november 1828 deed *de Potter* in den *Courier des Pays Bas* twee artikelen plaatsen, waarbij hij haat en verfoeijing trachtte te brengen over allen, die zich niet onder zijne partij rangschikten, en waardoor hij dus de schriktooneelen uit de Brabandsche en fransche omwentelingen zocht te vernieuwen. Hij werd voor den Regter geroepen en door het Hof van Assises tot eene gevangenisstraf van 18 maanden en eene geldboete van 1000 franken veroordeeld, nadat hij vooraf in dezelfde vergaderzaal een banvloek had uitgesproken tegen allen, die voor de Regering partij trokken. Bij zijne veroordeeling gaven zijne aanhangers zich aan strafbare buitensporigheden over zij deden eene poging, om hem te bevrijden, toen hij naar de gevangenis werd terug geleid, en wierpen bij den Minister van Justitie de glazen in.

Wij durven niet stellig zeggen, dat *Tielemans* zich onder deze onruststokers bevonden heeft; maar meenen evenwel eene zinsnede uit een zijner brieven aan *de Potter* te moeten aanhalen, die daarop betrekking schijnt te hebben. Zij luidt dus: „De Heer *Gerlache* is een uwer grootste bewonderaars. „Hij ziet veel scherper en verder dan iemand zijner ambtgenooten. Het is een juist rekenaar, die van stap tot stap „uw geheele gedrag, van het oogenblik af, dat ik u in de „Stroostraat [te Brussel] vergezelde, tot heden toe heeft nagegaan."

Wij moeten hier ook van eene andere partij spreken, tegen welke de arm der geregtigheid reeds kort na de vestiging van ons tegenwoordig Bestuur heeft moeten ingeroepen worden, en die nimmer geheel opgehouden heeft te bestaan, in spijt van alle de weldaden, welke het Bestuur aan de Katholijke ge

telijkheid bewees. Men zoude deze partij die der *Jesuiten* kunnen noemen. Zij bezit thans nog nagenoeg dezelfde voorvechters als in 1814, en is eigenlijk slechts eene vernieuwing van de partij, die voornamelijk de onlusten van 1789 heeft bewerkt.

Aan deze partij nu klonk het wonder aangenaam in de ooren, dat *de Potter* en zijne volgelingen op de lijst hunner grieven den eisch tot het verleenen van onbepaalde vrijheid van onderwijs stelden; een eisch, waaraan geen gehoor konde worden gegeven, zonder dat een der grondzuilen van onze maatschappelyke instellingen ondermijnd, en de grondwettige voorregten des Konings aangerand wierden.

Deze omstandigheid bragt eene toenadering te weeg tusschen de partij der *Jesuten* en die van *de Potter*, welke laatste men de partij der radikale hervormers zoude kunnen noemen, ... en de zoogenaamde *Unie* kwam tot stand. In Mei 1829 bragt de Heer *Bartels*, schrijver van den *Catholique* en een der beschuldigden, eene gekleurde steendrukplaat in omloop, welke men als de banier der *Unie* zoude kunnen aanmerken. Men zag daarop den Belgischen Leeuw, die gebrokene kluisters vertrapte, en op het altaar des vaderlands eene slang verpletterde daarboven zweefde de beschermgeest der vrijheid, met dezelfde roode muts in de hand. waarmede de zo genaamde vrienden des volks in een naburig land hunne hoofden plagten te versieren. Boven de Jakobijnen-muts schitterde een verlicht kruis met het omschrift: *in hoc signo vinces;* en onder aan de plaat las men de woorden *pro aris et focis*, die vroeger door een Romeinsch Konsul bij een geheel en al verschillende gelegenheid gebruikt zijn.

Te gelijker tijd ging *de Potter* voort, met uit zijne gevangenis blaauwboekjes in het licht te zenden, waarin hij de Katholijke ingezetenen bezorgheid omtrent hun geloof trachtte in te boezemen; de geestelijkheid dier gezindheid aanmaande, om alle banden te verscheuren, die haar aan de Regering hechtten; den naam van den bekenden Ier *O'Connell* spelde, en den toestand van onze gewesten met dien van Ierland vergeleek. Hij scheen dus geheel te vergeten, dat indien zijne vroegere geschriften tegen het Katholicismus in Engeland meer waren gelezen geworden, zulks misschien genoegzaam zoude zijn geweest, om de gelijkstelling der Iersche Katholijken tegen te houden.

In diezelfde geschriften spotte *de Potter* met de dwaasheid der vrijzinnigen, die aan *een gewapend dwingeland*,— want zoo noemt hij de Koningen, — de zorg voor de openbare vrijheden toevertrouwen.

Toen de zitting der Staten-Generaal in October 1829 geopend was, en de beraadslagingen over de tienjarige begrooting moesten beginnen, zond *de Potter* een nieuw blaauwboekje, in den vorm van een brief aan den Minister van Binnenlandsche zaken, in het licht. Hij noemde zich daarin *Demophilus* of vriend des volks, eenen naam dien ook *Marat* voerde. doch dien *de Potter* de voorsorg nam in het Grieksch te vertalen. In dit geschrift vindt men alle de groote woorden en magtspreuken der Fransche omwenteling weder. De schrijver klaagt daarin onophoudelijk over schending van alle de regten des volks, en, te midden van allerhande beschimpingen van het doorluchtig geslacht van Nassau, wordt, tot walgens toe, het geroep om vrijheid en gelijkheid herhaald. » De verbittering is algemeen," leest men in dit geschrift. » Wij vestigen onze hoop op de toekomstige we» dergeboorte van Belgie; de maat van ons lijden is vol; het » volk waakt, dat is genoegzaam voor zijn welzijn. Het zal » met of zonder de Kamers zijn doel bereiken; en bezitten » zijne vertegenwoordigers geene genoegzame geestkracht, dan » zal het, door eigene geestkracht weten te komen, waar het » wezen moet."

Deze pogingen, om de menigte op te winden, worden door den *Catholique*, den *Belge* en den *Courrier des Pays-Bas* getrouwelijk ondersteund. Te gelijker tijd werden de ellendigste knoeperijen te werk gesteld, om het gros des volks tot het indienen van eene nieuwe bezending verzoekschriften te bewegen. Men nam het mom van godsdienstigen ijver aan, sprak van het oogmerk der Regering om Belgie Protestantsch te maken, en beweerde, dat, zonder het indienen van verzoekschriften, de vrije uitoefening der Katholijke eeredienst niet langer zoude plaats hebben.

Bij den beschuldigden *Barthels* is een brief gevonden, die den 5den november 1829 uit Moorslede, een dorp bij Gent, geschreven is, en, in plaats van onderteekening, het nommer 51 draagt. Men leest daarin het volgende.

» Ik kan u niet zeggen, hoe groot de gisting is, die hier » heerscht. Het is de vaderlandsliefde in alle hare volmaaktheid, » dat is te zeggen, eene vaderlandsliefde, die geheel op de » godsdienst gegrond is. Het is, in een woord, het *Ultramon*» *tanismus* ... Moorslede heeft zich, bij de woelingen der va» derlanders onder *Josef* II, insgelijks zeer onderscheiden. » Een grijsaard, die het gebruik zijner beenen genoegzaam ge» heel mist, heeft mij gezegd, dat hij nog wel zoude weten » te loopen, indien het er op aankwam, *om voor de zaak* » *der godsdienst de wapenen op te vatten.* Hij heet *Jacobus van der Haeghe*."

Bij denzelfden *Bartels* is een brief van den Vikaris van Moorslede gevonden, waarin de zonderlingste drogredenen voorkomen om lieden, die in het onderteekenen van de verzoekschriften nog zwarigheid maakten, daartoe over te halen. Men beweert daarin, dat onze Regering zich op hare godverloochening verhovaardigt.

Onder de, bij *de Potter* in beslag genomen, brieven is een van een ingezeten van Luik aan een boekhandelaar dier stad waaruit blijkt, dat de volksleiders zelfs tot voor het bed der zieken doordrongen, om hen aan het indienen van verzoekschriften te doen deel nemen. Daaronder bevindt zich insgelijks een geschrift, betrekkelijk de verzoekschriften voor en tegen de grieven, die uit Tervueren zijn opgezonden.

Tevens is gebleken, dat *Tielemans*, die in vele opzigten de raadsman der partij was, iets bedenkelijks daarin vond, dat de Pastoors meestal aan het hoofd van de onderteekenaars der nieuwe verzoekschriften stonden. Hij zegt dit met zoo vele woorden in eenen brief van 22 november 1829, aan *de Potter*, waarbij hij zijne vrees niet verbergt, dat de Bisschoppen het gedrag hunner onderhoorigen openlijk mogten afkeuren, waardoor, naar zijn inzien, de zaak der partij aanmerkelijk benadeeld zoude worden.

Uit de briefwisseling tusschen *de Potter* en *Tielemans* is al verder gebleken, welke pogingen deze beschuldigden hebben aangewend, om een zeker aantal leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal voor hunne belangen te winnen. Deze brieven heten meestal tusschen vrouwen geschreven te zijn, en zijn met de namen *Caroline* en *Sofie* onderteekend. De leden der Tweede Kamer worden daarin gewoonlijk door bijnamen aangeduid, van welke *Tielemans* echter in zijne verhooren den sleutel heeft gegeven.

Volgens eenen brief van *de Potter* van 15 november 1829 had Tielemans toen reeds over de onbepaalde vrijheid van onderwijs een geschrift voor den Baron, *de Secus* opgesteld. In brieven van *de Potter* van 18 en 23 october blinkt wantrouwen door tegen den *man met de bewijzen van bekwaamheid* (den Heer *de Broukere*), doch wordt tevens gesproken van een verdrag over zekere briefwisseling, hetwelk deze Heer toen in de straat der twaalf Apostelen te Brussel, alwaar de drukkerij van den *Courrier des Pays-Bas* zich bevindt, had onderteekend. In eenen brief van den 25sten october noemt *de Potter* onzen geëerbiedigden Koning, aan wiens regtvaardigheid groote Mogendheden hulde doen, door aan hem de beslissing in derzelver onderlinge geschillen over te laten, een *meineedige*, die de Tweede Kamer der Staten-Generaal om den tuin tracht te leiden!

Uit latere brieven van *de Potter* ziet men, dat hij, door middel van *Tielemans*, vooral ook op de Heeren *de Stassart*, *de Langhe* en *Cornet de Grez*, die door de bijnamen van *Lockman* of *Lafontaine*, *le Long* en *le Remplacant* worden aangeduid, trachte te werken.

Tielemans schreef den 22sten october aan *de Potter*, dat hij moeite had gedaan, om den Heer *de Brouckere* tot andere denkbeelden op het stuk van het onderwijs over te halen, en dat deze op het punt geweest was, om toe te geven. Den 25sten, 28 en 29 october en den 1sten en 2den november weidde hij in het breede uit over zeker driemanschap, dat zich volgens hem, in de kamer der Afgevaardigden had gevormd; en aan welks hoofd de Graaf *de Celles* stond (die door den bijnaam van *l' homme aux asperges* wordt aangeduid); alsmede over een voornemen der schrijvers van den *Courier des Pays Bas*, om de partij der Katholijken niet meer te prijzen.

» Ik zweer u," zegt *Tielemans* in deze brieven, » dat ik er niet aan gedacht heb, om mij van u af te scheiden..... *La Fontaine* en de minst slechte van de drie raddraaijers zijn, indien wij het maar willen, voor ons, en blijven dit zoo lang, als wij maar willen. ...... Geloof mij, mijne waarde, de algemeene zaken zullen er niet te slechter om gaan. Het werktuig wordt opgewonden, alvorens in beweging te worden gezet; maar is het eenmaal aan den gang, dan zal het niet gemakkelijk tegen te houden zijn, wel te verstaan, zoo het, gelijk wel het geval zal zijn, van krijgsbehoeften en wapenen goed voorzien is.

In de zitting van het Brusselsche Hof van Assises van den 21sten april, heeft de Advokaat-Generaal *Spruijt*, zijne pleitrede in de zaak van *de Potter*, *Tielemans*, enz., ten einde gebragt. Daarna heeft de Advokaat *Gendebien* ter verdediging van *de Potter* het woord opgevat. Bij het opheffen der zitting van den 21sten was de redevoering van dezen nog niet geëindigd, en zoude hij dezelve dus in de zitting van den 22sten voortzetten.

—Wij deelen hieronder het tweede vervolg op de pleitrede van den heer *Spruijt* mede.

» Als verdere bewijzen van den invloed, welken *de Potter* en *Tielemans* op sommige leden der Staten-Generaal hebben willen uitoefenen, en van de oogmerken, die deze beschuldigden daarmede hadden, kunnen de volgende zinsneden uit de brieven van den laatsten aan den eersten van 13 en 27 november 1829, dienen.

» Ik kan u verzekeren, dat de Voogd (door dit woord wordt » de Koning aangeduid) met sommige oude heeren, liefhebbers » van slavernij en onbeperkt gezag, thans geheel alleen staat; » al de anderen zijn goed. . . . Dit blijkt daaruit dat men al» lerlei voorstellen aan de heeren doet, (aan de leden der » Tweede Kamer) en het met bieden en loven meent te win» nen; maar dit brengt geene verandering in de genomene be» sluiten. Men zal vooraf, even als Keizer *Nikolaas*, tot voor » Konstantinopel trekken, en geenen vrede sluiten, voor dat » men het in zijne hand heeft, om alle de voorwaarden daar» van zelf te bepalen.

» Ik zie *Certifio* (den heer *de Brouckere*), dikwijls. Hij zoekt » mij op. Ik kan u verzekeren, dat gij al te ongunstig over » hem denkt. De brief, dien gij hem geschreven hebt, steunt, » naar mijn inzien, op geen genoegzame gronden; want wat » had hij dan toch gedaan?. . . . En indien men hem wan» trouwde, waarom heeft men hem dan de briefwisseling (*met* » den *Courrier des Pays-Bas*) toevertrouwd."

» Eisch, dat men dadelijk een plaatsvervanger voor *Claessens-* » *Moris* kieze. Benoemd geen domoor, maar zie een welspre» kend man te krijgen, zoo die te vinden is. Deze benoeming » moet van dien aard zijn, dat gij iets uitwerkt. *Zoo van Mee-*

» nen niet vooraf van een groot aantal stemmen verzekerd is, » moeten de dagbladen liever in het geheel niet van hem spreken. Hij heeft reeds zoo dikwijls bot gevangen. Indien men » den heer *de P.* zelven konde benoemen!"—Deze heer *de P.* is niemand anders, dan de beschuldigde *Louis de Potter*. Hij spreekt daarvan zelf in een brief van 30 november, en de dagbladen der partij hebben hem, op den gegeven wenk, als een geschikt opvolger van den heer *Claessens Moris* genoemd.

In een brief van *Tielemans* van 1 januarij 1830 leest men: » Het komt er niet slechts op aan, dat wij sterk zijn, maar » ook dat de Regering ons voor sterk, dat is voor talrijk, » houdt. Zoo lang wij bij de Tweede Kamer geene meerderheid zullen hebben, waarop men rekenen kan, zal men » slechts met schokken kunnen werkzaam zijn, en de vrijheden, » die wij behoeven, stuk voor stuk, moeten ontwringen. Eene » stem meer of minder is dus van belang, en de moeite waard, » om de menschen te ontzien. Is er een afgevaardigde, die » openlijk de zaak des volks verlaat, dat men dan, zonder vrees » of medelijden toesla, daar heb ik niets tegen. Zulk een » voorbeeld schrikt de anderen af, maar indien men op dezelf» de wijze de zwakken en vreesachtigen treft, en dat wel alleen, om hunne stem te verkrijgen, dan zullen zij welhaast » het juk afgeworpen hebben, en u eens vooral willen ontsnappen. Alle onze pogingen moeten er toe strekken, om eene » meerderheid voor ons in de Kamer te verkrijgen. Zonder » meerderheid is er geen heil te hopen, of het moest in eene » onwenteling zijn; . . . Arbeiden wij dus bovenal, om eene » meerderheid te verwerven. De dagbladen vooral moeten dus » zorg dragen, dat zij geene leden afschrikken, wier stem men » gewonnen had, zoo men wat meer beleid had gebruikt. Door » middel der meerderheid bindt men aan de Regering de handen."

Het blijkt dus uit alle deze brieven, dat *de Potter* en *Tielemans* alle hunne krachten inspanden, om in de Tweede Kamer der Staten-Generaal eene meerderheid te verkrijgen. En welk eene meerderheid? Eene meerderheid, *die aan de Regering de handen bond, die alle de vredes-voorwaarden zoude voorschrijven;* in een woord, eene meerderheid, die aan den Koning niets dan eene schaduw van gezag overlaten, het bij de Grondwet vastgestelde evenwigt der magten verbreken, en dus de instellingen van ons koningrijk omver zoude werpen.

Wij gaan thans tot een ander gedeelte van dezelfde briefwisseling over, hetwelk de onderhandelingen betreft met verschillende leden der Tweede Kamer, over de middelen, om tot de kwijtschelding der gevangenis-straf van *de Potter* te geraken, of ten minste daarover gerucht te maken. Het blijkt daaruit, dat de heer *van Bommel*, die in de briefwisseling onder den naam van *Melchisedech* voorkomt, bij de Regering pogingen heeft gedaan, om deze tot het voorstellen eener wet te bewegen, die het in vrijheid stellen van *de Potter* ten gevolge moest hebben, doch dat *de Potter* zelf hartelijk wenschte, dat deze poging mogt mislukken, omdat alsdan zijne zaak geen geruchts genoeg zoude maken; voorts, dat hij den heer *de Sécus* had overgehaald, om een verzoekschrift, of wel een ontwerp van wet tot zijne in vrijheid stelling bij de Kamer in te brengen, en hij ook met dit verzoekschriftt of ontwerp, hetgeen door hem zeer eigenaardig een brander of bom wordt genoemd, geen ander doel had, dan om eene soort van uitbarsting, eene hevige beraadslaging te bewerken. » Onze zaak moet beleit worden;" schreef hij den 4den november aan *Tielemans* » Mijn » doel is niet om ze te winnen; God beware mij daar voor! » Ik wil ze enkel bepleiten, of ten minste doen blijken, dat » men weigert, dezelve voor mij te bepleiten. Dat is een ge» noegen, dat mij niemand ontnemen kan, en dat mij ook » slechts weinigen zullen benijden. Want, ik begeer stellig » mijn regtsgeding te verliezen! en heb nooit niets anders be» doeld, om dat ik slechts in dat geval naderhand ter deeg » schreeuwen konde."

In een brief van *de Potter* van 17den november wordt gesproken van stukken over het verzoekschrift, » die aan alle » trompetters in het land zijn gezonden, met verzoek, om ze te blazen.—Ik zie uit uwe twee laatste brieven," gaat *de Potter* tegen *Tielemans* voort, » dat bij u [in 's Gravenhage] alles » goed wordt voorbereid, en dat *de voogd* zich kan gereed » houden, om harde zaken te hooren. Meer heb ik niet ge» vraagd, gewenscht, of immer gehoopt. Overigens stel ik er » geen het minste belang in, om van hier te verhuizen, want » wij zijn zeer op ons gemak . . . Als de eerste laag gegeven » is, hoop ik, dat het vuur dadelijk naar de kruidkamer » zal overslaan. Het is mij waarlijk al zeer onverschillig of ik » in de lucht vlieg, indien maar alles met mij medevliegt. Wat » zullen wij aardige dingen in de lucht zien!"

Den 19 januarij 1830 schreef *de Potter* aan zijnen vertrouweling, dat hij een bezoek van den heer *de Secus* gehad had, en dat deze hem hoop had gegeven, dat het door dit lid reeds voorgestelde ontwerp van wet door de Tweede Kamer zoude worden aangenomen. » Is dit het geval," gaat hij voort, » dan » wensch ik, dat het ontwerp zoo spoedig mogelijk door de » Eerste Kamer verworpen worde. Deze verwerping alleen » maakt het der Regering onmogelijk, om de hatelijke rol af te » leggen die zij in deze geheele zaak gespeeld heeft."

Het blijkt dus, dat *de Potter* om geene andere reden zijne zaak wilde behandeld hebben, dan om de gemoederen tegen de Regering op te winden. De brieven van *Tielemans* leveren daarvan, zoo wel als van zijne onderhandelingen met eenige leden van de Tweede Kamer om hen tot het ondersteunen of mede-indienen van het voorstel van den heer *de Secus* te bewegen, nieuwe bewijzen op. » Zoodra ik uw antwoord ontvangen heb," schrijft *Tielemans* den 6den november, » zal de » grijsaard [de heer *de Secus*] de weldenkendsten [zijner mede» leden] bijeen doen komen, en men zal over de verdeeling der » rollen spreken. Allen schijnen mij toe, goedgezind te zijn, » om zich regt hevig uit te laten."

Uit latere brieven van *Tielemans* blijkt, dat het ontwerp, om het voorstel van den heer *de Sécus* door nog eenige andere leden der Tweede Kamer, en inzonderheid door de heeren *le Hon*, *de Brouckere*, *de Gerlache*, *de Celles*, *de Stassart* en *d'Omalius*, te doen onderteekenen, zwarigheden ontmoet, alsmede dat de beschuldigde *Tielemans* in deze geheele zaak eene uiterst werkzame rol gespeeld heeft, en daarover door sommigen der genoemde leden bij herhaling geraadpleegd is geworden.

Zulke ongehoorde pogingen stelden de beide beschuldigden te werk, om, zoo als zij het noemden, den *brander* te water te brengen, die *het vuur naar de kruidkamer moest doen overslaan.* En welk tijdstip hadden zij daartoe uitgekozen? Het tijdstip, toen de beraadslagingen over de tienjarige begrooting moesten beginnen, en toen dus de partij der ontevredenen hevige schokken meende te kunnen verwachten. Zij gingen voort, niettegenstaande een voorzigtig vriend hun de geheele poging afried, omdat de Staat daardoor aan groote ongelukken konde worden blootgesteld. » *Melchisedech*," schreef *Tielemans*, » *schijnt » voor de beide Vlaanderen vrees te koesteren, en te gelooven » dat, op het eerste teeken, alles aldaar in vuur en vlam zal » staan?*"—En wat antwoordt *de Potter* hierop: » Misschien is » die vrees niet ongegrond; maar hoe langer men draalt hoe » meer dit het geval zal worden; en het *is wel buiten twijfel, » dat binnen kort alles naar Vlaanderen zal gelijken.* De » dwaaste partij, die men kiezen kan, is te draien. Men moet » noodwendig overwinnen of zich overgeven." Zoo iets, dan ontsluijeren zulke gezegden de geheime bedoelingen der partij.

De brieven van *Tielemans* strekken al verder ten bewijze van twee andere punten, namelijk, dat hij den geest, waarin de bladen der partij moesten geschreven worden, geheel bestuurde, en dat de zoogenaamde briefwisseling uit den Haag, die in het Brusselsche blad *le Belge* plagt voor te komen, grootendeels of geheel van hem afkomstig is. Zoo zijn, blijkens zijn brief van 13 november, de redeneringen over het Londensche verdrag, waarbij de oprigting van ons tegenwoordig koningrijk is vastgesteld, en wat daarmede in verband staat, op eenen door hem gegeven wenk geplaatst, ofschoon hij dadelijk te kennen had gegeven, » dat men deze snaar met voorzigtigheid » moest aanroeren, en ofschoon hij zelf het genoemde verdrag » een nietig stuk papier" had genoemd.

Van tijd tot tijd toonde zich *Tielemans* in zijne brieven zeer ontevreden op den *Catholique* en het *Journal de Louvain*, die, zoo als men weet, de geheime bedoelingen der partij openbaarden. Hij spreekt in zijn brief van 1 januarij van de noodzakelijkheid, om deze bladen geheel te verloochenen en voor vijanden van het algemeene welzijn te verklaren.

In denzelfden brief leest men het volgende: » Ik kom op » mijn onderwerp terug, op de noodzakelijkheid, om te beletten, dat de Pruissen zich met onze zaken bemoeijen. De Re» gering vreest vooral voor Frankrijk. Men moet van deze » omstandigheid partij trekken; *maar dit is gevaarlijk genoeg, » want de minste onhandigheid zoude ons hier in het verderf » kunnen storten.* Openhartigheid is, naar mij inzien, in dezen » nog het beste, en men zoude zonder omwegen kunnen zeg» gen, dat zoodra de Regering ons aan de hoede der Pruissen » wilde toevertrouwen, wij ons van onzen kant voor gemagtigd » zouden houden, *om ons onder de hoede der Franschen te stel» len.* Weinige woorden daaromtrent zouden iets uitwerken, en » men zoude een of twee malen op de bedreiging kunnen te» rugkomen, die toch altijd slechts als een uiterste redmiddel » moet worden voorgesteld."

Wat beteekent die geheimzinnige zinsnede; dat de minste onhandigheid in het spreken over Frankrijk de beschuldigden in het verderf zoude kunnen storten! Wij laten dit aan uw eigen oordeel over, en zullen niet nasporen, of de partij ook verstandhouding buiten 's lands heeft. Andere uitdrukkingen in de brieven van *Tielemans* schijnen met de aangehaalde in eenig verband te staan.

In zijn brief van 19 december leest men het volgende: » Nu » het hagchelijk tijdstip der begrooting voorbij is, moet men » aan de drukpers en aan het openbaar onderwijs denken. Wij » hebben alles gewonnen, zoo wij beletten kunnen, dat deze » twee ontwerpen worden aangenomen. Daartoe, en daartoe » bij uitsluiting, moeten voor het oogenblik onze pogingen » strekken. Na het sluiten der zitting zal men aan het overige » arbeiden en alles zal voor de volgende zitting voorbereid » zijn. Ik herhaal het, *te groote haast is een slecht middel, om » het doel te bereiken.*"

» *Laat ons de verraders schandvlekken,* maar ook hen alleen, » en aan de zwakken eene kans overlaten, om zich te bekeeren."

Tielemans noemt hier blijkbaar den regtschapen man, die de inspraak van geweten en pligt volgt, een verrader. Waarschijnlijk noemt hij dengenen, die pligt en geweten verzaakt, een man van eer, zelfs dan, wanneer hij betaald wordt, om naar derzelver inspraak te luisteren. Men weet voorts, hoe verre het de bladen, aan welke zijne bevelen gerigt waren, in de kunst van schandvlekken, gebragt hadden, en in het oog van ieder weldenkende rangschikt hij zich dan ook onder die openbare eerroovers, die door *Bernardin de Saint-Pierre* en *Beccaria* voor verachtelijker zijn uitgekreten dan struikroovers en moordenaars.

Eindelijk blijkt nog uit de in beslag genomene briefwisseling, dat *de Potter*, die tegen elk ander zoo veel zelfvertrouwen ten toon spreidde, somtijds nederig aan *Tielemans* vroeg, welke rigting hij aan de dagbladen moest geven, en of hij daaromtrent ook op een verkeerden weg was. Aan den anderen kant ziet men in eenen brief van *de Potter* van den 3den november

(Zie verder het bijvoegsel.)

Bijvoegsel der Javasche Courant.

DINGSDAG, *den 24sten Augustus* 1830.

zekeren wrevel daarover doorblinken, dat *Tielemans* in het geheim aan den *Courrier de la Meuse* en aan den *Catholique* berigten zond, die somtijds woordelijk met die voor de Brusselsche dagbladen overeenkwamen."

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Aug. 19—Eng. bark *Abgarus*, J. G. Duncan, van Batavia den 18den augustus, naar [illegible].

Aug. 20—brik *Mercator*, P. Landberg, van Batavia den 19den augustus, naar de Golf van Persien, passagier: de heer E. Vos.—schip *Handel Maatschappij*, P. H. Willers, van Texel den 5den mei, naar Batavia.—schip [illegible], H. Kreeft, van Rotterdam, naar dito.

BATAVIA.

Aangekomen.

Aug. 19—schip *Faidul Karim*, Sech Said Bin Secham Bawazeer, van Grissee den 5den augustus, passagier: 2de luitenant Staanhe.

Aug. 20—Eng. brik *Faith*, H. Willett, van Sijdneij den 22sten mei.

Aug. 22—schip *Marquis of Hasting*, G. Ingram, van Sinkapoer den 5den augustus, passagier: de heer B. Kisberrij.

Vertrokken.

Aug. 21—Zr. Ms. korvet *De Leije*, kapt.-luitenant ter zee Van Lutsenburg, koersstellende om de oost.—dito schoener *De Brak*, luitenant ter zee der 2de klasse Van der Waal, koersstellende om de noord.—dito kanonneerboot *No.* 14, luitenant ter zee der 2de klasse Van der Deussen, koersstellende om de noord.—Z. B. M. schip *Crocodile*, kapitein Montagu, naar Madras.—Portugeesch schip *Admiraal Buijskes*, V. F. Baptista, naar Macao.

Aug. 22—bark *Nederlander*, W. W. Roijle, naar Padang, passagiers: de heeren J. J. Nolthenius, W. P. Werleman en vrouw, de heer J. Rough.—brik *Bianhong*, Malle, naar Cheribon.—schoener *Dolphijn*, G. Martherus, naar Soerabaija.—Eng. schip *Warrior*, J. Stone, naar Calcutta.

SAMARANG.

Aangekomen.

Aug. 15—brik *Johanna Frederika*, W. Caldwell, van Batavia en Cheribon den 23sten juli.

Aug. 16—schip *Vrouw Helena*, F. Mackenzie, van Cheribon den 13den augustus.—Arab. schip *Joedil Barie*, Said Jaffer, van Batavia, Indramaijoe en Cheribon den 25sten juli.

Vertrokken.

Aug. 16—schoener *Anna*, V. Vallet, naar de Molukkos.—Arab. schip *Faidul Karim*, Sech Said Bin Secham Bawazeer, naar Grissee.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Aug. 16—schoener *Tartar*, R. Sijmons, van Batavia den 31sten juli.

Vertrokken.

Aug. 16—[illegible] *Regret*, J. Kerr, naar Banda, passagier: de heer Tupper.

ADVERTENTIEN.

De Algemeene Secretaris, waarnd. Directeur van 's Lands Middelen en Domeinen, maakt bij deze bekend, dat de betaling van den *tweeden termijn* der belasting op de *wagens* en *paarden*, en van het *patent-regt*, over het loopende jaar zal moeten geschieden, gedurende de maand september aanstaande, te weten:

Het *patent-regt* voor zoo veel de Hoofd-baljuwage van Batavia betreft, bij den Algemeenen Ontvanger.

De belasting op de *wagens* en *paarden*, voor de stad en voorsteden van Batavia, bij den Algemeenen Ontvanger.

Voor het zuiderkwartieren der ommelanden, bij den Baljuw der ommelanden te Meester Cornelis.

Voor de ooster- en westerkwartieren, bij den schout van Bakassie, en den hoofd-schout van Tangerang.

Voor de afdeelingen Buitenzorg en Krawang, bij de respective Assistent Residenten aldaar.

De Algemeene Secretaris, waarnd. Directeur voornoemd,
J. DU PUIJ.

Batavia,
23 augustus 1830.

—De Hoofd baljuw van Batavia, in ervaring gekomen zijnde, dat ondanks de daartegen bestaande bepalingen en advertissementen der Indische Regering, en wel bepaaldelijk de resolutie van den Gouverneur Generaal in Rade, de dato 4 october 1819, vele in- en opgezetenen zich niet ontzien, om de publieke wegen aanhoudend te doen beschadigen, door op en langs dezelve hoorn of ander vee te laten weiden of losloopen, zoo wordt een ieder bij deze herinnerd, dat niemand zijne buffels, koebeesten, paarden, schapen, bokken, geiten of varkens, langs de heeren of groote wegen mag laten weiden, grazen of losloopen, op poene van confiscatie, daarop bij voorschreven resolutie gesteld.

De Hoofd-baljuw voornoemd.
Bij absentie.
De Secretaris,
HORA SICCAMA.

Batavia,
den 21sten aug. 1830.

—De Resident van Samarang, brengt door deze ter kennisse van alle de daarbij belanghebbenden, dat gedurende den loop der maanden augustus en september aanstaande, ten kantore van den assistent resident alhier, op maandag, dingsdag, woensdag, donderdag en vrijdag, (zondag en zaturdag uitgezonderd) van 's morgens 8 tot 's middags 1 ure, zal worden gevaceerd tot de ontvangst van de belasting op de lijfeigenen voor dit loopende jaar 1830; zullende wanneer deze belasting, binnen den evengemelden tijd niet zal zijn voldaan, toegepast worden de poenaliteit daarop bij de wet bepaald.

Samarang,
den 31sten julij 1830.

De Resident voornoemd,
P. LE CLERCQ.

—De Resident van Samarang, maakt bij deze aan de [illegible] voor den opperwijkmeester [illegible] te Samarang, gearresteerd bij resolutie van den Gouverneur Generaal in Rade, de dato 18 maart 1830 no. 86, en geinsereerd in de Javasche Courant van den 24sten julij 1830 no. 86, met primo september aanstaanden alhier in werking zal worden gebragt, en dat daaraan zonder aanzien van persoon, de hand zal worden gehouden.

Samarang,
den 18den aug. 1830.

De Resident voornoemd,
P. LE CLERCQ.

Alzoo bij resolutie van President en Leden in den Raad van Justitie te Batavia, dato heden, de gestelde curatele over den persoon en goederen van *Jacobus Martinus de Keijzer*, is geprolongeerd voor den tijd van *een* jaar, zoo wordt zulks bij deze gebragt ter kennis van het algemeen, op dat zich een ieder zal kunnen wachten voor schade.

Ter ordonn. van president en leden voornd.
F. J. TEN CATE.
eerste gezw. klerk.

Batavia,
19 augustus 1830.

—De contribuabelen aan de Soerabaijasche Schutterij worden bij dezen opgeroepen, om het door hen verschuldigde over het derde kwartaal van 1830, ten huize van den ondergeteekende te komen voldoen, ook worden dezulke welke nog wegens achterstallige contributie nalatig zijn gebleven, tevens tot de voldoening voor medio september aanstaande, daarvan aangemaand.

Soerabaija,
den 13den aug. 1830.

De 1ste luit. kwartiermeester,
J. MEIJER.

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerabaija.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
Tarwen brood de 14 oncen.	„	25	„	30	„	35½
Varkens-vleesch het katje.	„	26	„	40	„	32
Ossen-vleesch het pond .	„	20	„	50	„	16

MARKTPRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerabaija.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
Klapper-olie per takker of 33 bottels	6	35	9	„	6	60
Idem per bottel	„	25	„	40	„	„
Katjang-olie per takker .	5	96	7	„	6	38
Idem per bottel . . .	„	20	„	24	„	„
Dempel-olie per pikel .	„	„	37	„	21	„
Rijst per koijang [illegible]	106	[illegible]	98	[illegible]	96	„
[illegible]	„	15	„	80	„	70
Koffij per koijang . . .	„	„	„	„	600	„
Brandhout de vadem van 18 voeten op 6 . . .	13	30	24	„	12	„

EDICTALE CITATIEN.

Pro Deo.

Alzoo de Raad van Justitie te Samarang, ingevolge notul de dato 11 augustus 1830, op het door en van wege het collegie van wees- en boedelmeesteren te Samarang, en als zoodanig administrerende den boedel van den chinees *Tan Soang*, gewoond hebbende en overleden te Samarang, heeft verleend het eerste defaut en ten profijte van dien eene tweede citatie bij edicte, tegen allen en een iegelijk, die vermeenen eenig regt of aanspraak te hebben op een huis en erf, staande en ge-

legen in het chinesche kamp alhier, aan de oostzijde van de straat Tiake naar de passer Baroe, bij de verponding doorloopende onder no. 859.

Zoo is het, dat ik ondergeteekende deurwaarder en gezworen exploiteur bij gemelden raad, mits deze voor de tweede maal dagvaard allen en een iegelijk, die vermeenen mogten, eenig regt of aanspraak op genoemde behuizinge en erf te hebben, om op woensdag den 22sten september 1830, des morgens ten half acht ure, in persoon dan wel bij gemagtigde te compareren, ter openbare rolle van meergemelden raad, ten einde aldaar alsnog het eerste defaut te purgeren, en wijders te hooren refereeren aan den reeds door de impetranten, in dato 30 junij 1830, ingediendien eisch, en voorts te procederen als naar regten.

Aldus geaffischeerd en gepubliceerd, na voorgaanden klokslag van de puije van het raadhuis, te Samarang den 18den augustus 1830.

De eerste deurw. en gezw. expl. voornd.
A. PUL.

—*Pro Justitia.*

—Alzoo de Raad van Justitie te Samarang, op het daartoe door den Fiskaal R. O. bij denzelven Raad, in dato 9 dezer, bij rekest gedaan verzoek, geaccordeerd, heeft verleend appointement van citatie bij edicte *ad valvas curiae*, op en tegen alle degenen, die vermeenen eenig regt, actie, aanspraak of pretentie te hebben op eene som van *een duizend een honderd een-en-veertig* guldens en *acht-en-negentig* centen, voortgesproten uit den insolventen boedel van wijlen *H. Geertskram*, waarvan bij vonnis van voornoemden Raad in der tijd geene toewijzing aan iemand is gedaan;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende deurwaarder en gezworen exploiteur bij den Raad van Justitie voornoemd, mits deze voor de eerste maal dagvaard alle diegenen, welke vermeenen mogten eenig regt, actie, aanspraak of pretentie op de hier bovengemelde som te hebben, om in persoon dan wel bij gemagtigde te compareren ter openbare rolle van gemelden Raad, op woensdag den 22sten september 1830, des morgens ten half acht ure, ten einde hunne pretentie aan te geven, te verifieeren en voorts te procederen als naar regten, sub poene dat aan de non-comparanten een eeuwig stilzwijgen zal worden opgelegd, en dat voor het profijt van dien of bij gebreke van eene deugdelijk bevonden pretentie, de meergemelde som zal worden verklaard ten 's Lands te zijn vervallen.

Aldus gedaan, gepubliceerd en geaffigeerd, na voorgaanden klokslag van de puije van het raadhuis, te Samarang den 17den augustus 1830.

De deurwaarder en gezworen exploiteur voornd.
A. PUL.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Per het schip DE ROSALIE, heeft de ondergeteekende ontvangen een goed assortiment van modewaren en provisien als: opgemaakte dames hoeden en mutsen, gemonteerde pellerins canezouz, dames kleeden, everleste en satijne dameschoenen van differente kleuren, cabrat ledere handschoenen, tule van diverse breedte, entredeux, bouquetten en guirlandes, pomade, eau de cologne, tand- en nagelschuiers, huile antique, welriekende zeepen, pastille fumante, diverse echte bijouterien, stroohoeden voor heeren, gemaakte broeken en vesten, laarzen en schoenen, meubles van differente kleuren, paardehaare stoffe tot bekleedsel van banken, schilderijen, diverse kristalwerken, blaauw, zwart en groen drap Prince d'Orange, zalm in blik en in vaatjes, rolpens, haring, gezouten visch, gerooktvleesch, paterstukken, hammen, kazen, boter, enz. enz.

M. VEIT.

Gonoengsaharie, *den 23sten aug. 1830.*

—De op den 27sten dezer geannonceerde verkoop der vastigheden toebehoorende aan den boedel van wijlen *L. Maas* zal insteede van dien dag, in de volgende week plaats hebben.

M. VEIT qq.

den 23sten augustus 1830.

HUWELIJKEN.

Getrouwd,

JAN JACOB BOELHOUWER, *kapitein bij de 20ste afdeeling nationale infanterie, Ridder der Militaire Willems Orde,*

met

ANNA WILHELMINA WEIJHOFF, weduwe *J. van Weelderen.*

Batavia, *den 22sten augustus 1830.*

GEBOORTEN.

Mijne geliefde echtgenoote *Catharina Johanna van Riemsdijk*, verloste heden, zeer voorspoedig van een welgeschapen zoon.

Batavia, *21 aug. 1830.* F. J. TEN CATE.

—Heden beviel allergelukkigst van een zoon, vrouw *Juliana Cornelia Theodora Verploegh*, geboren *Chassé*

Batavia, *den 22sten augustus 1830.*

STERFGEVALLEN.

Heden overleed op Kedong Allang, nabij Buitenzorg, de weledel gestrenge heer *Arnoldus Constantinus Veeckens*, secretaris der generale directie van financien alhier, en wordt een ieder, die eenige pretentien op den overledene heeft, verzocht, dezelve binnen ééne maand optegeven aan den ondergeteekenden executeur

Batavia, *den 17den aug. 1830.* A. A. VINJU.

—Op den 5den augustus 1830 overleed alhier, aan eene langdurige kwijnende ziekte, de gevolgen van uitgestane fatigues, gedurende den oorlog op Java, de 1ste luitenant bij het regement huzaren *M. E. Smagghe*, in den ouderdom van 42 jaren. Degenen, die den overledene hebben gekend, getuigen zeker mede, dat de armée een braaf officier, en zijne kameraden een opregt vriend verloren hebben.

Die van deszelfs boedel iets te vorderen, dan wel aan denzelven verschuldigd zijn, worden verzocht daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken, aan

De kommissarissen,

Rembang, M. GANTZ, *1ste luit.*

8 augustus 1830. VAN DAHN, *2de luit.*

NAGELATEN BOEDELS.

Alle degenen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn, aan den boedel van wijlen den chinees *Sie Djokk ey*, en deszelfs huisvrouw *Lim Iknio*, worden verzocht daarvan opgave of betaling te doen, binnen drie maanden na dato, aan

De agenten der Samarangsche Weeskamer voor Soerakarta,

Soerakarta, WINTER,

den 14den aug. 1830. E. H. KUHLO.

VERTREKKENDE SCHEPEN.

Vrachtvaarders voor Nederland, met het Nederlandsch brik schip BELGE, gevoerd door kapitein *de Boer* adres bij WATTENDORFF, HIPP EN ZIMMERMAN.

VERTREKKENDE PERSONEN.

De luitenant *Westink* vertrekt met verlof naar Nederland.

—Majoor *Neuhaus*, der 18de afdeeling, vertrekt met verlof naar Nederland.

—*A. J. Croese* vertrekt met verlof naar Nederland.

—De chirurgijn 2de klasse der expeditionairen, *van Hinsbergh*, vertrekt naar Nederland.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

De directie van het Bataviasche liefhebberij-tooneel, onder zinspreuk: *Ut desint vires tamen est laudanda voluntas*, heeft de eer het publiek bij deze bekend te maken, dat zij in het belang van het tooneel, met afwijking in zoo verre van het geannonceerde in de Javasche courant van den 13den julij no. 81, heeft besloten, dat de inteekening lijsten voor het lidmaatschap van het 8ste tooneeljaar, nog ter inteekening op het post- en vendukantoor alhier zullen openblijven, tot den dag vóór de tweede representatie; zullende dezelve na dien dag finaal gesloten zijn en alsdan niemand, geen lid zijnde, (vreemdelingen en officieren uitgezonderd) tot de representatien worden toegelaten; terwijl diegene, welke na de sluiting der inteekenings-lijsten, nog als lid mogt verlangen te worden aangenomen, gehouden zal zijn, om de contributie-penningen der alsdan reeds gegevene representatien aan te zuiveren.

De inteekening echter geschiedende vóór den hier boven bepaalden dag van sluiting, zoo zal voor de eerste nu afgeloopen representatie geene contributie worden gevorderd.

Batavia, *De Secretaris,*

den 20sten augustus 1830. S. HELWIG.

—Te huur, het huis van *N. Reinbout*, aan de Crocot.

—Te huur het huis op Tanabang, laatst bewoond door den heer *Groenewald*, te bevragen bij

23 aug. 1830. VAN TEIJLINGEN THIELEN.

TE BATAVIA, TER LANDS DRUKKERIJ.